

Justitieutskottets betänkande

1982/83: 30

om anslag till justitiedepartementet m. m. (prop. 1982/83: 100 bil. 4, A, jämte motioner)

ANDRA HUVUDTITELN

Justitiedepartementet m. m.

1. **Statsrådsberedningen.** Utskottet tillstyrker regeringens i proposition 1982/83: 100 bilaga 4 (justitiedepartementet) under punkt A 1 (s. 33) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Statsrådsberedningen* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 13 942 000 kr.

2. **Justitiedepartementet.** Regeringen har under punkt A 2 (s. 34) föreslagit riksdagen att till Justitiedepartementet för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 44 870 000 kr.

Utskottet

Under denna anslagspunkt har beräknats medel för intensifierade åtgärder mot narkotikan. Det ankommer på en av regeringen tillkallad narkotikakommission att lämna förslag om samordnade insatser mot narkotikan. Kommissionen, som skall ha avslutat sitt arbete före utgången av år 1983, har fått vida och långtgående direktiv (Dir. 1982: 100). Vård- och rehabiliteringsfrågor rörande narkotikamissbrukare bereds inom socialdepartementet med samma tidsplan som gäller för kommissionens arbete. För de åtgärder på olika områden som sålunda kan bli aktuella har beräknats 15 milj. kr.

I övrigt har medelsberäkningen skett enligt den tvåprocentiga besparingsmodellen.

Utskottet har inte någon erinran mot regeringens förslag till medelsberäkning.

Utskottet hemställer

att riksdagen till *Justitiedepartementet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 44 870 000 kr.

3. **Kommittéer m. m.** Regeringen har under punkt A 3 (s. 35) föreslagit riksdagen att till Kommittéer m. m. för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83: 373 av Göran Ericsson (m) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen hos regeringen begär en utredning rörande ett nytt straffsystem anpassat för unga lagöverträdare (yrkande 3).

I motion 1982/83: 440 av Allan Ekström (m) hemställs att riksdagen hos regeringen anholder om förslag till ett påföljdssystem som lägger ökad vikt vid hänsynen till allmän laglydnad, allt på sätt som närmare framgår av motionen.

I motion 1982/83: 512 av Ola Ullsten m. fl. (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en utredning om åtgärder för att förebygga brottslighet i anslutning till elektroniska penningtransaktioner.

I motion 1982/83: 546 av tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till de lagändringar som erfordras för att polismyndighet eller domstol när så befinner lämpligt skall kunna ålägga person som förövat skadegörelse att genom egen arbetsinsats avhjälpa skadan.

I motion 1982/83: 549 av Catarina Rönning m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos regeringen anholder att fängelsestraffkommittén får i uppdrag att utreda frågan om en mer differentierad straffskala vid misshandelsbrott.

I motion 1982/83: 685 av Ola Ullsten m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen beslutar ge regeringen till känna vad i motion 1982/83: 683 anförts om en utvärdering av efterlevnaden av skyltningsförbudet mot pornografi (yrkande 2).

I motion 1982/83: 839 av Ola Ullsten m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen hos regeringen begär förslag om legala möjligheter till s. k. samhällstjänst enligt vad i motionen anförts (yrkande 5).

I motion 1982/83: 888 av Stig Josefson (c) och Gunilla André (c) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen hos regeringen begär att arbetet med att bekämpa den ekonomiska brottsligheten bedrivs i enlighet med de riktlinjer som angetts i motionen under punkterna a), b), c), f) och g).

- I punkt a) föreslås forskning om orsaker och effekter.
- I punkt b) föreslås ett självkontrollerande system.
- I punkt c) föreslås ökade informationsinsatser.
- I punkt f) föreslås ökad samverkan.
- I punkt g) föreslås förebyggande av ekonomisk brottslighet.

I motion 1982/83: 1217 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag om att den särskilda militära bestraffningsrätten avskaffas.

I motion 1982/83: 1592 av Gunilla André m. fl. (c) hemställs, såvitt nu är i

fråga, att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om försöksverksamhet med samhällstjänst, särskilt för unga lagöverträdare (yrkande 11).

I motion 1982/83: 1641 av Ola Ullsten m. fl. (fp) hemställs att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motion 1982/83: 1639 anförts om den nedre gränsen för rattonykterhet.

I motion 1982/83: 1747 av Elver Jonsson (fp) och Kenth Skårvik (fp) hemställs att riksdagen beslutar att 4 § 2 mom. trafikbrottslagen ändras så att gränsen för rattonykterhet sänks till 0,3 promille.

I motion 1982/83: 1749 av Bertil Lidgard m. fl. (m) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen under andra huvudtiteln med bifall till förslagen i motionen beslutar att till Kommittéer m. m. för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kr. (yrkande 1).

I motion 1982/83: 2158 av Bertil Lidgard m. fl. (m) hemställs, såvitt nu är i fråga,

- att riksdagen hos regeringen begär att den nyligen tillsatta kommissionen mot ekonomisk brottslighet får i uppdrag att studera de sociala orsakerna till denna brottslighet (yrkande 3),
- att riksdagen hos regeringen begär en utredning med syfte att avkriminalisera vissa förseelser av ringa svårhetsgrad på sätt som anförts i motionen (yrkande 4),
- att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att fängelsestraffkommittén i sitt arbete beaktar de nya påföljder som redovisats i motionen (yrkande 7),
- att riksdagen beslutar hos regeringen begära att fängelsestraffkommittén får tilläggsdirektiv innebärande en översyn av strafftiderna på sätt anförs i motionen (yrkande 8),
- att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att påföljdssystemet i större utsträckning skall bygga på en allmänpreventiv syn (yrkande 10).

I motion 1982/83: 2162 av Blenda Littmarck (m) och Göran Ericsson (m) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag om nya korrektiv av den typ som föreslagits i motionen för ringa narkotikabrott (yrkande 2).

Utskottet

Medelsberäkningen

Regeringens medelsberäkning innebär att anslaget till Kommittéer m. m. under justitiedepartementet för budgetåret 1983/84 bör föras upp med 20 milj. kr. eller med samma belopp som för innevarande budgetår.

I motion 1749 förs fram ett yrkande med innebörd att anslaget skall minskas med 5 milj. kr. Som motivering härför anges att sju kommittéer

slutfört sina uppdrag under år 1982, att endast fem nya tillsatts under samma år och att reservationen från tidigare år uppgår till över 4 milj. kr.

Vid ställningstagande till motionsspörsmålet får enligt utskottets mening beaktas – förutom, såsom sker i motionen, medelsbehovet för de kommittéer som under budgetåret 1983/84 fortsätter sitt arbete – dels den allmänna kostnadsstegringen, dels det medelsbehov som föranleds av nytillsatta kommittéer. Utskottet vill här särskilt peka på kommissionen mot ekonomisk brottslighet och barn- och ungdomsdelegationen. Utskottet godtar regeringens medelsberäkning och avstyrker bifall till motion 1749 i denna del.

Ekonomisk brottslighet

I två motioner tas upp frågor med anknytning till den ekonomiska brottsligheten. I motion 888 förespråkas att arbetet mot den ekonomiska brottsligheten inriktas på bl. a. forskning om denna brottslighets orsaker och effekter, ökade informationsinsatser och ökad myndighetssamverkan på området samt åtgärder som förebygger ekonomisk brottslighet. Motionärerna efterlyser också en vidgad användning av s. k. självkontrollerande system.

I motion 2158 begärs att den av regeringen tillkallade kommissionen mot ekonomisk brottslighet får i uppdrag att studera orsakerna till denna brottslighet.

Såsom utskottet i annat sammanhang understrukit (JuU 1982/83: 20) utgör den ekonomiska brottsligheten ett stort samhällsproblem, kanske ett av vår tids största kriminalpolitiska problem. Det är därför angeläget att samhället sätter in kraftfulla åtgärder på alla områden för att motverka den ekonomiska brottsligheten.

Regeringen har, mot denna bakgrund, hösten 1982 tillkallat en särskild kommission för att utarbeta ett samlat program mot den ekonomiska brottsligheten. De åtgärder som är aktuella för kommissionen är av många olika slag.

Kommissionen bör enligt sina direktiv (Dir. 1982: 101) bl. a. överväga hur man genom forskningsinsatser skall kunna få bättre kunskaper om den ekonomiska brottslighetens former, arbetsmetoder och utbredning samt lägga fram förslag om förbättrad information till företag och allmänhet om gällande regler. Andra huvuduppgifter för kommissionen är att lägga fram förslag till effektivisering av myndighetskontrollen på olika områden – bl. a. inom taxerings- och uppbördsverksamheten – samt att undersöka hur samarbetet mellan kontrollmyndigheterna kan förbättras, bl. a. i form av en bättre samordning på skatte- och valutaområdet och av registrering- en av näringsverksamhet för inbetalning av preliminär skatt, mervärdeskatt och arbetsgivaravgifter. Kommissionen har vidare att överväga resurstilldelningen till de myndigheter som i första hand är engagerade i kampen mot den ekonomiska brottsligheten och utnyttjandet av befintliga

resurser. Möjligheterna att använda sådana förebyggande åtgärder som etableringskontroll, näringsförbud, skattebevis och effektivare företagsrevision skall också undersökas liksom frågan vilka lagstiftningsåtgärder t.ex. på de skatte- och näringsrättsliga samt straff- och processrättsliga områdena som i övrigt bör sättas in. Slutligen skall kommissionen överväga hur det internationella samarbetet i kampen mot den ekonomiska brottsligheten bäst bör bedrivas. – Kommissionen skall enligt direktiven arbeta skyndsamt med siktet inställt på att kunna avsluta sitt arbete i och med utgången av år 1983.

Även andra statliga utredande organ än kommissionen har uppdrag som rör bekämpandet av den ekonomiska brottsligheten. Inom kommittéväsendet under justitiedepartementet tillkommer sådana uppgifter bl.a. konkurslagskommittén (Ju 1971:06), förmögenhetsbrottsutredningen (Ju 1976:04), fängelsestraffkommittén (Ju 1979:04) och näringsförbudskommittén (Ju 1981:03). Inom brottsförebyggande rådet bedrivs arbete med hithörande frågor bl.a. vad gäller kartläggningen av den ekonomiska brottsligheten.

I detta sammanhang bör också nämnas att en inom brottsförebyggande rådet utarbetad promemoria (PM 1982:6) Informationsutbyte mellan myndigheter nyligen har överlämnats till regeringen. I promemorian föreslås en rad lagstiftningsåtgärder som är ägnade att förbättra myndigheternas möjligheter till informationsutbyte i brottsbekämpande syfte och då i synnerhet vad gäller kampen mot den ekonomiska brottsligheten. – Promemorian remissbehandlas f. n.

Som framgår av det anförda omfattas de frågor som tas upp i de båda motionerna i allt väsentligt av det uppdrag som regeringen har gett till kommissionen mot ekonomisk brottslighet. Utöver detta konstaterande vill utskottet när det gäller ett par enskildheter på området tillägga följande.

Enligt utskottets uppfattning är det, i linje med vad som sägs i motionerna, angeläget att samhället får ökade kunskaper om den ekonomiska brottsligheten. Den forskning som har bedrivits när det gäller att t.ex. kartlägga den ekonomiska brottslighetens omfattning har hittills inte gett någon samlad och fullständig bild, och ytterligare forskningsinsatser påkallas otvivelaktigt. Ökade forskningsinsatser behövs också i andra avseenden; inte minst viktigt är att få vidgade kunskaper om effekterna av de åtgärder som vidtagits. Även till frågan om den ekonomiska brottslighetens former och arbetsmetoder knyter sig ett starkt intresse.

Mot bakgrund av det nu sagda finner utskottet det värdefullt att kommissionen mot ekonomisk brottslighet har fått i uppdrag att överväga frågor rörande forskningsinsatser beträffande den ekonomiska brottsligheten. Den i motionerna aktualiserade frågan om forskning kring orsakerna till den ekonomiska brottsligheten berörs inte uttryckligen i kommissionens direktiv men torde knappast kunna förbigås av kommissionen.

I ansträngningarna att komma till rätta med den ekonomiska brottsligheten anser utskottet, i linje med vad som sägs i motion 888, att det är av grundläggande betydelse att myndigheterna har goda möjligheter till ett väl fungerande samarbete. Brister i detta avseende kan, såsom utskottet tidigare framhållit, leda till misshushållning med tillgängliga resurser och motverka samhällets strävanden att bekämpa den ekonomiska brottsligheten (JuU 1981/82: 47 s. 12). Det är därför enligt utskottets mening välbetänkt att kommissionen mot ekonomisk brottslighet har getts uppgifter på området. Av betydelse i sammanhanget är även det förslag till lagreglering rörande informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att bekämpa brott som framlagts i den förut nämnda promemorian från brottsförebyggande rådet. Förslaget synes vara ägnat att kunna medföra betydande förbättringar när det gäller möjligheterna att bekämpa den ekonomiska brottsligheten.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet sammanfattningsvis att riksdagen inte genom några särskilda uttalanden med anledning av motionsönskemålen bör föregripa resultatet av det arbete rörande åtgärder mot den ekonomiska brottsligheten som bedrivs bl. a. inom regeringskansliet och av kommissionen mot ekonomisk brottslighet. Utskottet avstyrker därför bifall till motion 888 i här behandlade delar och motion 2158 i här behandlad del.

Trafiknykterhetsbrott

I motionerna 1641 och 1747 begärs att den undre promillegränsen för rattonykterhet sänks; motionärerna anför till stöd därför att nya forskningsrön visar att förmågan att på ett trafiksäkert sätt framföra motorfordon avtar redan vid lägre alkoholhalt i blodet än den som vår trafiknykterhetslagstiftning uppställer.

Den som för ett motordrivet fordon, en spårvagn eller ett motordrivet spårfordon på järnväg eller tunnelbana och därvid är så påverkad av starka drycker att det kan antas att han inte kan föra fordonet eller spårvagnen på ett betryggande sätt gör sig skyldig till rattfylleri. Bevisning i rattfyllerimål kan föras t. ex. genom vittnesuppgifter om förarens körsätt eller uppträdande i övrigt. I allmänhet använder man dock en presumptionsregel, den s. k. promilleregeln. Den innebär att den som har fört fordonet eller spårvagnen efter att ha förtärt starka drycker i en sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 1,5 promille eller däröver skall anses ha varit så påverkad som krävs för ansvar för rattfylleri (4 § 1 mom. trafikbrottslagen).

Om alkoholkoncentrationen uppgått till 0,5 men inte 1,5 promille döms föraren för en gärning som i praxis kallas rattonykterhet (4 § 2 mom. trafikbrottslagen).

Inom justitiedepartementet har nyligen arbetats fram en promemoria (Ds Ju 1983: 6) Trafiknykterhetsbrotten, som innehåller ett flertal förslag om

bl. a. en ny konstruktion av trafikbrottslagens bestämmelser om trafiknykterhetsbrott och om påföljderna för sådana brott. Också i fråga om promillegränserna föreslås betydelsefulla ändringar bl. a. i den riktning som förespråkas i motionerna. Promemorian är f. n. föremål för remissbehandling.

Det bör också nämnas att utredningen (Ju 1980:05) om alkoholutandningsprov som bevismedel vid trafiknykterhetsbrott kan komma att ta upp frågan om promillegränserna vid trafiknykterhetsbrott (se JuU 1981/82: 58 s. 7).

Med tanke på de överväganden som sålunda pågår anser utskottet att någon åtgärd inte är påkallad från riksdagens sida med anledning av motionerna 1641 och 1747. Utskottet avstyrker därför bifall till dem.

Påföljdsfrågor

I sju motioner upptas yrkanden som gäller påföljdssystemets framtida innehåll.

I motionerna 839, 1592 och 2162 förespråkas att samhällstjänst införs som ny påföljd. Liknande önskemål framförs i motionerna 546 och 2158. I den senare motionen efterlyses också andra alternativ till de nuvarande brottspåföljderna, såsom intensivövervakning, nattfängelse, veckoslutsfängelse och kontraktsvård. I motion 373 begärs ett nytt straffsystem för unga lagöverträdare, omfattande bl. a. kontraktsvård för missbrukare.

Två motioner, 440 och 2158, upptar yrkanden om att allmänpreventionen måste ges ökad betydelse i påföljdssystemet. I motion 2158 begärs även en översyn av straffskalorna beträffande mindre allvarliga brott i syfte att förkorta strafftiderna.

Påföljdssystemet är f. n. föremål för överväganden inom kommittéväsendet. Det pågående reformarbetet har föregåtts av diskussioner om huruvida den behandlingstanke som till en del legat bakom brottsbalkens påföljdssystem är rationellt motiverad. Det har satts i fråga om inte straffet i princip uteslutande bör bestämmas med utgångspunkt i brottets svårhet. – Statsmakterna kan hittills inte anses ha tagit någon bestämd ståndpunkt till dessa frågor i hela deras vidd.

Frågan om användningen av frihetsstraffet är föremål för en allsidig översyn av *fängelsestraffkommittén* (Ju 1979:04). Vägledande för utredningsarbetet är enligt direktiven (kommittéberättelsen 1980 del II s. 37) att användningen av frihetsberövande påföljder bör minskas och att längden på de frihetsberövanden som förekommer bör förkortas. I detta hänseende har kommittén lagt fram förslag till dellösningar i två betänkanden. Dessa gäller dels förslag om sänkning av minimitiden för fängelse (SOU 1980:1) som redan har lett till lagstiftning (SFS 1981:331), dels förslag rörande bl. a. reglerna om villkorlig frigivning (SOU 1981:92). Även förslagen i det senare betänkandet har i ett avseende redan lett till lagstiftning, nämligen vad gäller sänkning från tre till två månader av den tid som minst skall ha avtjänats i kriminalvårdsanstalt, innan villkorlig frigivning får äga rum

(SFS 1982:363). Övriga förslag i betänkandet ligger till grund för den reform rörande institutet villkorlig frigivning och kriminalvård i frihet som föreslagits i proposition 1982/83: 85 och som utskottet nyligen behandlat (JuU 1982/83: 26).

Fängelsestraffkommittén har också till uppgift att göra en allmän översyn av straffskalorna. Översynen skall enligt direktiven ta sikte på om straffskalorna är anpassade till de värderingar som råder i dagens samhälle. Härvid bör i första hand de straffbestämmelser som i praktiken leder till de flesta frihetsstraffen tas upp till bedömning. De straffbestämmelser som omfattas av förmögenhetsbrottsutredningens uppdrag (se nedan) bör i princip inte omfattas av översynen. I direktiven framhålls i sammanhanget att insatserna i kampen mot den organiserade och den ekonomiska brottsligheten kan behöva stödjas av ändringar i de straffvärden som kommer till uttryck i brottsbalken och andra författningar. Denna fråga bör uppmärksammas särskilt av kommittén.

Fängelsestraffkommittén beräknas avsluta sitt arbete under år 1984.

Frågan om straffvärdegränser och straffbarhetsgrader vad gäller förmögenhetsbrotten är föremål för en förutsättningslös prövning av *förmögenhetsbrottsutredningen* (Ju 1976:04) (kommittéberättelsen 1977 del II s. 22 och 1978 del II s. 17).

Förmögenhetsbrottsutredningen beräknas avsluta sitt arbete under år 1984.

Frivårdskommittén (Ju 1979:05) har i uppdrag att pröva frågor om den framtida utformningen av kriminalvård i frihet och om alternativ till frihetsstraff. Kommitténs arbete skall ses som ett led i strävandena att minska användningen av frihetsberövande påföljder. Enligt kommitténs direktiv (kommittéberättelsen 1980 del II s. 50) bör utredningsarbetet bedrivas efter två huvudlinjer. Dels bör undersökas möjligheterna att effektivisera frivården inom ramen för det nuvarande påföljdssystemet, dels bör prövas förutsättningarna för att med detta system införliva en eller ett par brottspåföljder som kan utgöra nya alternativ till frihetsstraff.

Frivårdskommittén har avlämnat delbetänkandet (SOU 1981:90) *Frivårdspåföljder*, vari föreslagits förändringar syftande till en intensifierad verkställighet av skyddstillsynspåföljden. Betänkandet ligger till grund för de nyss nämnda reformförslagen på området (prop. 1982/83: 85, JuU 26).

Frivårdskommittén har, som nyss sagts, också i uppdrag att pröva förutsättningarna att med brottsbalkens påföljdssystem införliva en eller flera brottspåföljder som kan utgöra alternativ till frihetsstraff. Som exempel på sådana nämns i direktiven nattfängelse, veckoslutsfängelse, samhällstjänst och kontraktsvård (kommittéberättelsen 1980 del II s. 50 f). – Frivårdskommittén beräknas avsluta sitt arbete under år 1983.

Beräffande samhällstjänst kan i sammanhanget nämnas att därmed brukar avses en självständig påföljd som kan innebära att den dömda är skyldig att under viss tid varje vecka uppehålla sig i en institution och där

delta i olika slag av samhällsnyttigt arbete och andra aktiviteter. Den kan också bestå i att den dömda på sin fritid utför samhällsnyttigt arbete ett visst antal timmar. Arbetet kan utgöras av t. ex. biträde vid naturvårdsprojekt, reparation av leksaker åt barnstugor och uppförande av lekplatser.

Utskottet har tidigare behandlat motioner som gällt alternativ till de nuvarande påföljderna. I samband härmed har utskottet uttalat att det är angeläget att frågan om att finna verkningsfulla alternativ till frihetsstraffet ägnas uppmärksamhet; en önskvärd minskning i användningen av frihetsstraffet torde enligt vad utskottet anförde inte kunna komma till stånd förrän det inom påföljdssystemet finns att tillgå alternativ som bättre än de nuvarande tillgodoser de kriminalpolitiska behoven (JuU 1980/81: 4 och 1981/82: 36).

Som framgår av den redogörelse som utskottet nu lämnat pågår det ett omfattande arbete som syftar till att ändra påföljdssystemet på ett förhållandevis ingripande sätt. Detta arbete tar sikte såväl på frågan om införande av påföljden samhällstjänst och andra nya alternativa påföljder som på en allmän översyn av straffskalorna och därmed sammanhängande frågor. De överväganden som sker omfattar enligt utskottets mening de frågor som aktualiseras i de här behandlade motionerna, och riksdagen bör därför inte vidta någon åtgärd med anledning av motionerna. Utskottet avstyrker bifall till här behandlade yrkanden i motionerna 373, 440, 546, 839, 1592, 2158 och 2162.

Avkriminalisering av vissa förseelser

I motion 2158 diskuteras metoder för att i ekonomiskt knappa tider finna vägar till bättre hushållning med rättsväsendets resurser. Motionärerna föreslår bl. a. att smärre förseelser avkriminaliseras och att den straffrättsliga processen ersätts med ett system för avgifter.

Önskemål om att genomföra en mer systematisk avkriminalisering har från tid till annan förts fram i den kriminalpolitiska debatten. Därvid har främst två synpunkter stått i förgrunden. För det första har det ansetts angeläget att försöka minska belastningen på rättsväsendet och för det andra har man menat att det kan vara ägnat att urholka respekten för straffhotet i allmänhet om det finns straffbestämmelser som inte tas riktigt på allvar. Sådana önskemål har också under det senaste årtiondet resulterat i åtskilliga förändringar.

Som exempel på egentlig avkriminalisering, varmed brukar förstås att en gärning görs helt sanktionsfri, kan nämnas borttagandet av straffbestämmelsen för fylleri fr. o. m. den 1 januari 1977. Dessförinnan tillämpades fylleristrafvet i nära 80 000 fall om året. I övrigt är det främst på två områden som åtgärder har vidtagits som har inneburit egentlig avkriminalisering. Det första omfattar vissa beteenden som ansetts kunna komma i

konflikt med yttrande- och tryckfriheten (t. ex. sårande av tukt och sedlighet, ringa uppvigling, skymfande av rikssymbol, brott mot trosfrid). Det andra området omfattar vissa handlingar som ansetts strida mot moralen (t. ex. olaga giftermål och otukt med halvsyskon).

En annan form av avkriminalisering brukar kallas depenalisering. Den innebär att straffet för en handling ersätts med någon annan form av sanktion, t. ex. en avgift. Åtskilliga sådana åtgärder har genomförts under senare tid. Som exempel kan nämnas att ämbetsansvaret till stora delar har ersatts av ett disciplinärt system, att mer bagatellartade förseelser mot skattebestämmelserna numera beivras genom skattetillägg, att parkeringsboten har ersatts med en felparkeringsavgift och att smitning från färdavgift i vissa fall får beivras genom avgift. En liknande ordning gäller numera också vid vissa överträdelse av byggnadsförfattningarna och för underlåtenhet att trafikförsäkra motorfordon.

I detta sammanhang bör också nämnas att regler om åtalsprövning och rapportteftergift kan ge effekter liknande dem som uppnås vid avkriminalisering. Också på detta område har under senare år olika reformer beslutats.

Under motionsärendets beredning har utskottet erfarit att frågor om avkriminalisering och näraliggande spörsmål f. n. övervägs inom justitiedepartementet.

Av redogörelsen framgår att det pågått och pågår ett kontinuerligt arbete med det syfte som bär upp motionen. Mot denna bakgrund anser utskottet att några särskilda åtgärder från riksdagens sida inte är påkallade med anledning av motionsyrkandet. Utskottet avstyrker därför bifall till motion 2158 i förevarande del.

Databrottslighet

I motion 512 begärs en utredning om åtgärder för att förebygga brottslighet i anslutning till elektroniska penningtransaktioner.

Frågan om behovet av straffrättslig reglering av s. k. datamissbruk uppmärksammades i direktiven till förmögenhetsbrottsutredningen (Ju 1976: 04). Det heter där (kommittéberättelsen 1977 del II s. 22) att datorer kommer till användning i allt större utsträckning inom olika verksamhetsområden bl. a. för kontroll, bokföring och överföring av medel samt att därigenom öppnats tekniska möjligheter för brottslig verksamhet av delvis ny art. Även om i många fall gällande straffbestämmelser kan tillämpas på sådana förfaranden som det här kan vara fråga om, står vi enligt direktiven inför en utveckling som kan behöva mötas genom nya eller ändrade straffbestämmelser. Enligt direktiven är det en uppgift för förmögenhetsbrottsutredningen att närmare uppmärksamma hithörande problem. Utredningen beräknas avsluta sitt arbete våren 1984. Dessa frågor är också föremål för uppmärksamhet i andra sammanhang. De behandlas bl. a. av utredningen (Ju 1979: 09) till skydd för företagshemligheter, datalagstiftningskom-

mittén (Ju 1976:05) och en särskild av rikspolisstyrelsen tillkallad arbetsgrupp. Sverige tar också aktiv del i det internationella samarbete som bedrivs på området bl. a. inom ramen för OECD:s verksamhet.

Eftersom sådan utredning som motionärerna efterlyser redan pågår saknas anledning till någon riksdagens åtgärd till följd av motionen, och utskottet avstyrker bifall till den.

Misshandelsbrottet

Frågan om straffskalan vid misshandelsbrott tas upp i motion 549. Motionärerna, som anser att det råder en föråldrad syn på våldsbrotten i förhållande till egendomsbrotten, förespråkar att inom ramen för nuvarande straffmätning för misshandel en mer differentierad skala införs beroende på vilken skada som tillfogats vid misshandeln. Motionen mynnar ut i ett önskemål om att fängelsestraffkommittén skall få i uppdrag att utreda denna sak.

I 3 kap. brottsbalken (BrB) finns straffbestämmelser rörande misshandel. För sådana brott skall den dömas som tillfogar annan person kropps-skada, sjukdom eller smärta eller försätter honom i vanmakt eller annat sådant tillstånd. Brotten är indelade i tre svårhetsgrader med brottsbenämningarna misshandel för normalfallen och de ringa fallen (5 §) samt grov misshandel för de grova fallen (6 §). För normalbrottet misshandel är straffet fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, böter. Straffskalan för grov misshandel omfattar fängelse, lägst ett och högst tio år.

Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall enligt 6 § särskilt beaktas om gärningen var livsfarlig eller om gärningsmannen tillfogat svår kropps-skada eller allvarlig sjukdom eller eljest visat synnerlig hänsynslöshet eller råhet.

De nu redovisade reglerna om misshandel fick sin nuvarande utformning i samband med införandet av BrB. Därvid ändrades i grunden systematiken för bedömningen av misshandelsbrott. Enligt BrB skall ouppsåtliga verkningar av misshandel inte beaktas när gärningens svårhetsgrad bedöms, utan avgörande vid bedömningen skall i stället vara samtliga omständigheter som omfattas av gärningsmannens uppsåt. Den systematik som gällde i strafflagen i fråga om straffmätningen för misshandel byggde däremot på en annan syn. Avgörande var i princip den skada som följt av brottet, oavsett om skadan hade uppkommit av oaktsamhet eller ej och utan hänsyn tagen till om gärningsmannen haft uppsåt att åstadkomma den inträffade skadan. I konsekvens härmed indelades misshandelsbrottet enligt strafflagen efter om det hade medfört svår, medelsvår eller ringa skada. Som nämnts görs enligt BrB:s systematik indelningen av brottet i olika grader enbart efter de omständigheter vid brottet som omfattas av uppsåt. Man bortser alltså i princip från s.k. objektiva överskott. Frågan om misshandeln är grov avgörs därvid enligt de nyss återgivna bedömningsgrunderna i 3 kap. 6 § BrB.

Vad gäller förhållandet mellan straffmätningen för förmögenhetsbrott och för våldsbrott uttalades i förarbetena till BrB att våldsbrotten – i den mån de inte medfört död eller svår kroppsskada – i den dittillsvarande rättstillämpningen inte sällan bedömts alltför lindrigt, särskilt i jämförelse med förmögenhetsbrotten (prop. 1962: 10 s. B 91).

En undersökning av straffmätningsspraxis med avseende på bl. a. misshandelsbrott och en jämförelse av straff för olika brott, bl. a. misshandel och stöld, har publicerats i en rapport (Ds Ju 1980: 9) Straffmätning.

Ett omfattande översynsarbete i fråga om straffskalorna pågår f. n.: i detta sammanhang bör främst nämnas fängelsestraffkommittén (Ju 1979: 04), som har i uppdrag bl. a. att, beträffande andra brott än förmögenhetsbrott, göra en översyn av straffskalorna i gällande ansvarsbestämmelser, i första hand de straffbestämmelser som leder till de flesta frihetsstraffen. Ett betänkande från fängelsestraffkommittén kan väntas i slutet av år 1984. Det finns anledning att i sammanhanget även nämna förmögenhetsbrottsutredningen (1976: 04), som har till uppgift att förutsättningslöst pröva frågan om straffvärdegränser och straffbarhetsgrader vad gäller förmögenhetsbrotten.

Utskottet konstaterar att det önskemål som framförs i motion 549 får anses tillgodosett genom det uppdrag som lämnats till fängelsestraffkommittén. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen.

Otillåtet förfarande med pornografisk bild

I motion 685 begärs ett riksdagsuttalande om angelägenheten av en utvärdering av det s. k. skyltningsförbudet mot pornografi i 16 kap. 11 § brottsbalken. Enligt motiveringen för yrkandet (i motion 683) förekommer det alltför ofta nonchalans mot det förbud som gäller.

Sedan år 1971 finns i 16 kap. 11 § brottsbalken en bestämmelse mot otillåtet förfarande med pornografisk bild. Den har följande lydelse: "Den som på eller vid allmän plats genom skyltning eller annat liknande förfarande förevisar pornografisk bild på sätt som är ägnat att väcka allmän anstöt dömes för otillåtet förfarande med pornografisk bild till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma gäller den som med posten sänder eller på annat sätt tillställer någon pornografisk bild utan föregående beställning."

Frågan om en viss utvidgning av det straffbara området i bl. a. det hänseende som här är aktuellt har behandlats i direktiven till yttrandefrihetsutredningen (Ju 1977: 10). Utredningen har också berört frågan i sitt betänkande (Ds Ju 1978: 8) Barnpornografi. Där lämnas vissa uppgifter om det s. k. skyltningsförbudets efterlevnad. I utredningens debattbetänkande (SOU 1979: 49) lämnar utredningen åt sidan bl. a. frågan om en eventuell utvidgning av det straffbara området i fråga om pornografi och våldsförställningar samt förklarar sig återkomma till dessa frågor i sitt fortsatta arbete. Utredningen räknar med att lägga fram sitt huvudbetänkande under år 1983.

Utskottet behandlade förra året ett motionsyrkande med samma innebörd som det nu aktuella (JuU 1981/82: 36). Utskottet framhöll då bl. a. att det beträffande skyltningsförbudet liksom eljest är ett betydelsefullt kriminalpolitiskt intresse att regelefterlevnaden följs och bevakas av de rättsvårdande organen. Utskottet, som ansåg att motionärerna hade tagit upp en angelägen fråga, uttalade vidare bl. a. att man inte kan bortse från att sådana förfaranden som det här är fråga om många gånger förmedlar en förnedrande människosyn. Utskottet utgick från att yttrandefrihetsutredningen i sitt kommande betänkande redovisar sådana överväganden som kan ligga till grund för statsmakternas ställningstagande i det aktuella hänseendet. Med dessa uttalanden avstyrkte utskottet bifall till motionsyrkandet.

När motionsönskemålet nu återkommer vill utskottet på nytt understryka att det här gäller ett angeläget ämne och att det är av vikt att erforderligt beslutsunderlag tas fram för statsmakternas ställningstagande till frågan om det behövs ändringar i den straffrättsliga regleringen eller andra åtgärder på området. Utskottet förutsätter att detta kommer att göras av yttrandefrihetsutredningen utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida. Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till motion 685 i denna del.

Det militära ansvarssystemet

I motion 1217 föreslås att den särskilda militära bestraffningsrätten avskaffas. Enligt motionärerna bör strävan vara att förhållandena inom det militära försvaret skall skilja sig så litet som möjligt från vad som gäller i samhället i övrigt.

Sedan länge finns i Sverige en särskild straff- och processlagstiftning för det militära försvaret. Straffrättsliga bestämmelser finns i brottsbalken och i lagen (1973: 18) om disciplinstraff för krigsmän. Bestämmelser om handläggning av militära mål, om tvångsmedel och om verkställighet av disciplinstraff m. m. finns i militära rättegångslagen (1948: 472) och i kungörelsen (1948: 691) angående den militära rättsvården.

De särskilda straffbestämmelserna i brottsbalken om brott av krigsmän finns i 21 kap. De gärningar som där straffbeläggs är bl. a. lydnadsbrott, myteri, våld eller hot mot krigsman, rymning och tjänstefel. I 22 kap. brottsbalken, som innehåller de s. k. krigsartiklarna, finns ansvarsbestämmelser som med något undantag är tillämpliga endast under krig eller beredskapstillstånd. De flesta bestämmelserna avser krigsmän.

Vid sidan av de övriga påföljder som kan ådömas enligt brottsbalken finns disciplinstraff för krigsmän som en särskild påföljd. Disciplinstraffen är enligt 32 kap. 6 § brottsbalken frittidsstraff och disciplinbot. I stället för disciplinstraff kan enligt 17 § lagen om disciplinstraff för krigsmän för mindre förseelser användas tillrättavisning, dvs. varning, extratjänst, utgångsförbud och landgångsförbud.

För den processuella handläggningen av de militära brottmålen gäller i

flera hänseenden en särreglering. Militära brottmål handläggs vid allmän domstol eller som disciplinmål. I disciplinmål är det befattningshavare vid försvarsmakten som prövar frågan om straff för brottet. Också tillrättavisning åläggs av befattningshavare vid försvarsmakten.

Militärstrafflagstiftningen reformerades genomgripande åren 1948 och 1972. Bakom reformerna låg tanken att lagstiftningen på området inte bör avvika från vad som gäller på andra områden i vidare mån än som är nödvändigt för att säkerställa försvarsmaktens effektivitet. I samband med 1975 års omläggning av ansvaret för offentliga funktionärer gjordes mindre ändringar i det militära ansvarssystemet. Härigenom skedde en ytterligare anpassning av förhållandena inom den militära verksamheten till dem som råder inom den civila sektorn av samhällslivet.

Det militära ansvarssystemet har varit föremål för en översyn av militäransvarskommittén. Kommittén har nyligen avlämnat betänkandet (SOU 1983: 2) Nytt militärt ansvarssystem. I betänkandet föreslås att det militära straffrättsliga ansvarssystemet i avgörande hänseenden blir ersatt av ett utomstraffrättsligt disciplinsystem. Flertalet straffbestämmelser rörande brott av krigsmän, liksom de särskilda disciplinstraffen i brottsbalken, föreslås bli upphävda. Återstoden av den militära straff- och processrätten föreslås bli ytterligare inordnad i den allmänna straff- och processlagstiftningen.

Förslagen i betänkandet innebär att alla anställda vid försvarsmakten i fredstid skall följa samma regelsystem som gäller för offentligt anställda i allmänhet. För de värnpliktiga föreslås ett helt nytt utomstraffrättsligt disciplinsystem: disciplinpåföljd skall kunna åläggas en värnpliktig som uppsåtligt eller av oaktsamhet har åsidosatt vad som åligger honom i tjänsten på grund av bl. a. reglemente eller förmans order. Disciplinförfarande får användas också i fråga om vissa lindrigare brott, såsom snatteri, bedrägligt beteende, olovligt brukande. De disciplinpåföljder som föreslås är varning, extratjänst, löneavdrag och utgångsförbud. Beslutanderätten i disciplinärenden föreslås ligga hos den myndighet vid vilken den värnpliktige tjänstgör eller senast tjänstgjort. De nuvarande möjligheterna att använda straffprocessuella tvångsmedel föreslås bli avskaffade. I stället föreslås särskilda regler om omhändertagande av värnpliktiga som stör allmän ordning m. m. Vidare föreslås i betänkandet att de särbestämmelser som finns för handläggning av militära mål upphävs. — För krigsförhållanden föreslås att det nuvarande straffansvaret i stora delar bibehålls att gälla för all personal inom försvarsmakten.

Betänkandet är f. n. föremål för remissbehandling.

Efter det anförda kan utskottet konstatera att arbetet på en reform av det militära ansvarssystemet i den riktning som förespråkas i motionen nu befinner sig i ett slutskede. Enligt utskottets mening finns det i detta läge inte skäl till någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motion 1217.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsberäkningen*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1982/83: 1749 i denna del (yrkande 1) till *Kommittéer m.m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.,
2. beträffande *ekonomisk brottslighet*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 888 i denna del (delvis) och 1982/83: 2158 i denna del (yrkande 3),
3. beträffande *trafiknykterhetsbrott*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 1641 och motion 1982/83: 1747,
4. beträffande *nya alternativa brottspåföljder*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 373 i denna del (yrkande 3), motion 1982/83: 546, motion 1982/83: 839 i denna del (yrkande 5), motion 1982/83: 1592 i denna del (yrkande 11), motion 1982/83: 2158 i denna del (yrkande 7) och motion 1982/83: 2162 i denna del (yrkande 2),
5. beträffande *allmänpreventionens betydelse*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 440 och motion 1982/83: 2158 i denna del (yrkande 10),
6. beträffande *straffskalorna rörande mindre allvarliga brott*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 2158 i denna del (yrkande 8),
7. beträffande *avkriminalisering av vissa förseelser*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 2158 i denna del (yrkande 4),
8. beträffande *databrottslighet*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 512,
9. beträffande *misshandelsbrottet*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 549,
10. beträffande *skyltningsförbudet*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 685 i denna del (yrkande 2),
11. beträffande *det militära ansvarssystemet*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 1217.

4. **Extra utgifter.** Regeringen har under punkt A 4 (s. 35) föreslagit riksdagen att till Extra utgifter för budgetåret 1983/84 anvisa ett reservationsanslag av 1 050 000 kr.

Motion

I motion 1982/1983: 1077 av Eva Hjelmström (vpk) och Jörn Svensson (vpk) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen uttalar att beträffande Birkagårdsbarnen bör ersättning av statsmedel utgå till dem för ådömda rättegångskostnader då ärendet är av principiell natur (yrkande 2).

Utskottet

Regeringens medelsberäkning under denna punkt innebär oförändrat anslag i förhållande till innevarande budgetår.

I motion 1077 tas upp en fråga som gäller ersättning för rättegångskostnader i ett särskilt fall. Motionärerna anser att ersättning av statsmedel bör utgå för rättegångskostnader som de förlorande parterna i processen har ålagts att betala till den vinnande motparten. Som skäl härför anförts i motionen bl. a. att processen varit av allmänt och principiellt intresse.

Den rättegång som åsyftas i motionen är den s. k. Birkagårdsrättegången mellan ett antal barn och Stockholms kommun. Förhållandena är i korthet följande. Fjorton barn med plats vid Birkagårdens fritidshem yrkade vid Stockholms tingsrätt ersättning av Stockholms kommun enligt miljöskyddslagen för olägenheter som de åsamkats genom buller och luftföroreningar på grund av trafik. Kommunen bestred yrkandena. Tingsrätten biföll delvis två av de fjorton barnens yrkanden (beträffande det ena barnet såvitt gällde ersättning för buller och beträffande det andra barnet såvitt gällde ersättning för luftföroreningar) och lämnade barnens talan i övrigt utan bifall.

Kommunens krav på ersättning för rättegångskostnader delades upp på två poster, en avseende buller och en avseende luftföroreningar. De tolv barn som hade förlorat målet i alla delar ålades att solidariskt ersätta kommunens rättegångskostnader med dels 112 739 kr. (buller), dels 225 479 kr. (luftföroreningar), allt jämte ränta. De två barn som delvis hade vunnit ålades var och en solidarisk ersättningsskyldighet för endast en av posterna, det ena barnet avseende buller och det andra avseende luftföroreningar. Barnen hade beviljats allmän rättshjälp. Kommunen överklagade domen såvitt gällde de två barn som delvis vunnit i tingsrätten och yrkade att deras talan helt skulle ogillas. De två barnen anförde anslutningsvad med yrkande om fullt bifall till sin talan. Mot övriga barn vann tingsrättens dom laga kraft. Härefter har i hovrätten de två barnen återkallat sin anslutningsvis förda vadetalan och samtidigt medgett kommunens yrkanden om ändring i tingsrättens dom. Barnens talan om ersättning enligt miljöskyddslagen har härigenom kommit att bli i alla delar ogillad. Några ytterligare anspråk på rättegångskostnader från kommunens sida har inte framställts i hovrätten.

Det kan nämnas i sammanhanget att utskottet nyligen behandlat ett annat i motionen framställt yrkande med anknytning till Birkagårdsrättegången, nämligen avseende förhållandet mellan allmän rättshjälp och ansvaret för motpartens rättegångskostnader (JuU 1982/83: 19 s. 21 ff; se även konstitutionsutskottets betänkande 1982/83: 22 s. 32).

Utskottet, som inte finner skäl för att statsbidrag bör utgå för att täcka den skyldighet att betala motpartens rättegångskostnader som har ålagts i den ifrågavarande rättegången, avstyrker bifall till motion 1077 i här behandlad del.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag till medelsanvisning.
Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsberäkningen*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Extra utgifter* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 1 050 000 kr.,
2. beträffande *statsbidrag för rättegångskostnader*
att riksdagen avslår motion 1982/83: 1077 i denna del (yrkande 2).

5. **Information om lagstiftning m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt A 5 (s. 35) och hemställer

att riksdagen till *Information om lagstiftning m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

Stockholm den 12 april 1983

På justitieutskottets vägnar

BERTIL LIDGARD

Närvarande: Bertil Lidgard (m), Lisa Mattson (s), Eric Jönsson (s), Björn Körlof (m), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Helge Klöver (s), Arne Svensson (m), Gunilla André (c), Karl-Gustaf Mathsson (s), Ulla-Britt Åbark (s), Sven Munke (m), Hans Petersson i Röstånga (fp), Hans Göran Franck (s), Birthe Sörestedt (s) och Elving Andersson (c).

Reservation

Anslaget till Kommittéer m. m. (punkt 3, mom. 1)

Bertil Lidgard (m), Björn Körlof (m), Arne Svensson (m) och Sven Munke (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Vid ställningstagande" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Besparingar är nödvändiga inom alla delar av den statliga verksamheten; detta gäller enligt utskottets mening också för utredningsväsendet under justitiedepartementet. Angelägenheten av besparingar har emellertid enligt utskottets uppfattning inte tillräckligt beaktats vid regeringens förslag till medelsanvisning, som innebär ett oförändrat anslag om 20 milj. kr. vartill kommer en reservation om drygt 4 milj. kr. Av kommittéer knutna till justitiedepartementet beräknas 17 avsluta eller ha avslutat sitt arbete under år 1983.

Med hänsyn till vad nu sagts och med beaktande av statsmakternas

strävan att begränsa antalet nya kommittéer anser utskottet att en nedskärning av anslaget kan göras utan menlig inverkan på utredningsarbetet. En sådan åtgärd bör också kunna motverka att kommittéerna ådrar staten kostnader som inte är oundgängligen nödvändiga för utredningsarbetet. Utskottet förordar att riksdagen, såsom föreslås i motion 1749, till Kommittéer m. m. anvisar ett belopp som är 5 milj. kr. lägre än vad regeringen föreslagit.

dels att utskottets hemställan under moment I bort ha följande lydelse:

1. *beträffande medelsberäkningen*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1982/83: 1749 i denna del (yrkande 1) till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 15 000 000 kr.

Särskilt yttrande

Allmänpreventionens betydelse (punkt 3, mom, 5)

Bertil Lidgard (m), Björn Körlof (m), Arne Svensson (m) och Sven Munke (m) anför:

En grundtanke i det svenska straffrättssystemets uppbyggnad har varit att tillgodose allmänpreventionens krav. Jämsides härmed står uppfattningar som går ut på att avgörande vikt fästs vid behovet av behandling beträffande den individ som begått brottet. Denna behandlingstanke har till en del legat bakom brottsbalkens påföljdssystem. På senare tid har i olika sammanhang satts i fråga om behandlingstanken är rationellt motiverad.

Fängelsestraffet är motiverat av i första hand allmänpreventiva skäl; det är själva det brottsliga förfarandet som skall klandras genom straffet. Straffet kan i vissa fall också tillgodose samhällets behov av skydd mot vissa kategorier av grova brottslingar.

Enligt vår mening är det såsom anføres i de båda moderatmotionerna 440 och 2158 angeläget att allmänpreventionen ges en framträdande roll i straffrättssystemet. Detta innebär i och för sig inte att vi förespråkar hårdare eller längre straff. Däremot måste upptäcktsrisken öka, lagföringen effektiviseras och straffverkställigheten göras snabbare och mera konsekvent.

Som utskottet anger pågår det ett omfattande arbete inom kommittéväsendet som syftar till att ändra påföljdssystemet på ett förhållandevis ingripande sätt. I detta arbete är det självklart att frågan om att ge allmänpreventionen en ökad betydelse i påföljdssystemet inte kan förbigås.